

YLI-II KOTIKANGAS 972 01 0059

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Samuel Vaneeckhout 2005

Yli-Ii, Kotikangas

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaustutkimus 01.08-14.10.2005

Samuel Vaneeckhout

Oulun yliopisto

SISÄLLYS

Arkistotiedot

Peruskartta

1. Johdanto ja kohteen kuvailu

2. Kaivausalue ja – tekniikka

3. Havainnot ja löydöt

4. Yhteenveto

5. Karttaluettelo

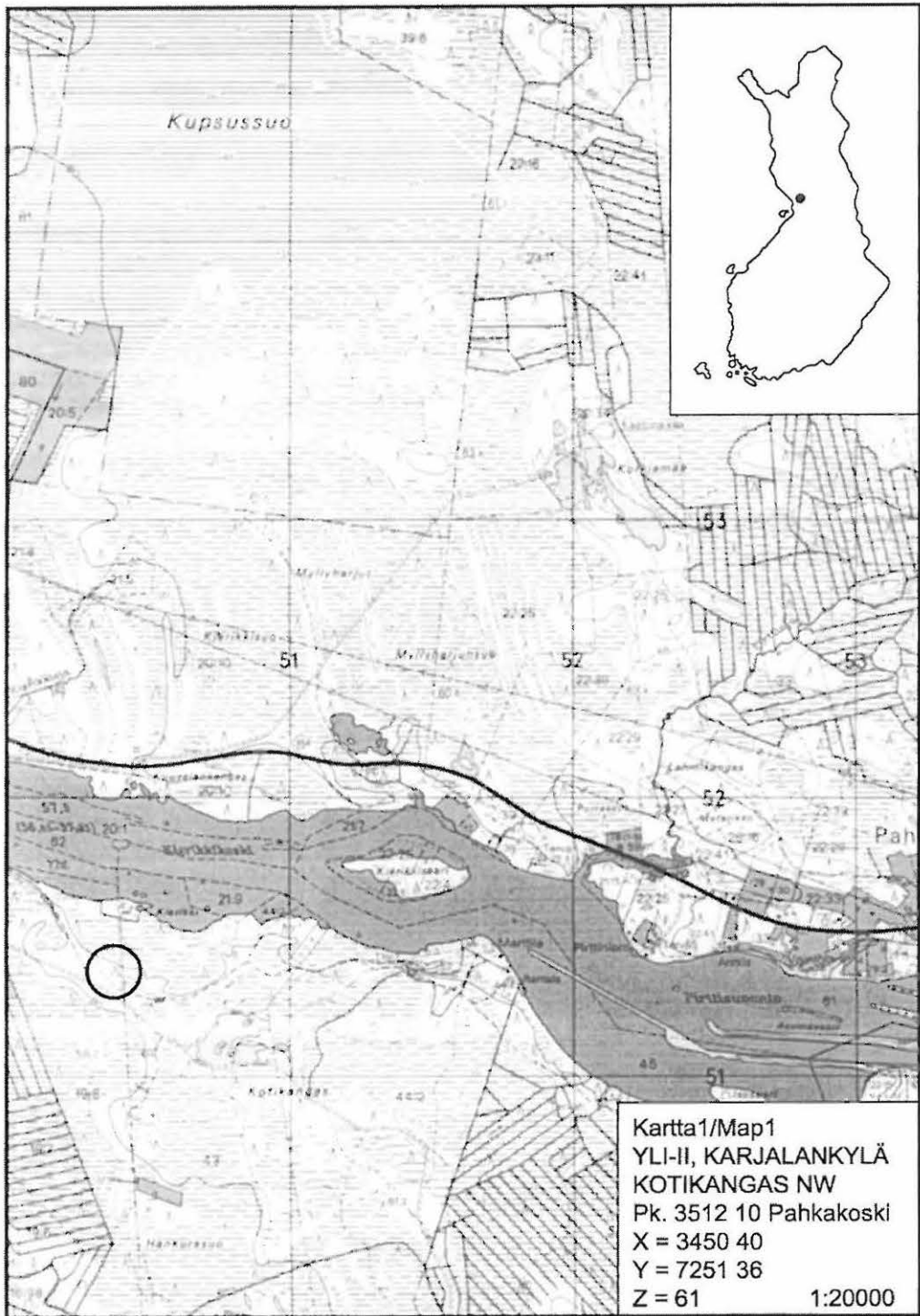
Liitteet

ARKISTOTIEDOT

Yli-Ii Karjalankylä Kotikangas

Kivikautisen asuinpaikan koekaivaustutkimus 01.08-14.10.2005

Kunta:	Yli-Ii
Kylä:	Karjalankylä
Tila:	Kotikangas
Omistaja:	Metsähallitus
Peruskartta:	3512 10 Pahkakoski
Koordinaatit:	x = 3450 40 y = 7251 36 z = 61
Aikaisemmat tutkimukset:	Kaivaus 2003 - 2004, Andre Costopoulos, KM 33742: 1-1009; Kaivaus 2005, Andre Costopoulos
Löydöt:	KM 35294: 1-45 <i>Maal. 14.10.2005</i>
Dokumentaatio:	Kartat: Koekaivaus alue 3:50

1. JOHDANTO JA KOHTEEN KUVAILU

Yli-Iin Kotikankaalla suoritettiin arkeologisia koekaivauksia 01.08. – 14.10.2005 välisenä aikana. Kaivauksia johti Oulun yliopiston arkeologian jatko-opiskelija, lis. Samuel Vaneeckhout, joka teki myös kaivausten jälkityöt sekä laati kaivausraportin. Allekirjoittanut myös hoiti suurimman osan itse kaivaustyöstä, joskin hänen apunaan oli satunnaisesti Oulun yliopiston arkeologian opiskelijoita. Koekaivaus on osa allekirjoittaneen väitöskirjatutkimusta, jonka aihe on ”Sosiaalinen organisaatio neolittisessä Yli-Iissä”.

Yli-Iin Kotikankaan kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Iijoen etelärannalla, korkeudella n. 60 m mpy. Kotikankaalta on todettu 7 asuinpainannetta sekä 3 pienempää kuoppaa. Alueella on suoritettu aiempia kaivaustutkimuksia Oulun yliopiston Northern Cultures and Societies –opintokokonaisuuteen kuuluvan kenttätutkimuskurssin puitteissa vuosina 2003-2005, jolloin tutkimuksia on johtanut FT Andre Costopoulos. Näiden kaivausten yhteydessä tutkittiin kahta kodanpohjaa, jotka todettiin suurten, suorakulmaisten rakennusten pohjiksi, joista molemmissa oli kaksi tulisijaa. Rakenteellisesti tutkitut kodanpohjat ovat keskenään samankaltaisia, mutta niiden löytömaterialit poikkeavat toisistaan. Vuosina 2003-2004 tutkitusta ensimmäisestä kodanpohjasta todettiin runsaasti kiviesineitä sekä niiden työstöjätettä mutta ei keramiikkaa. Vuonna 2005 tutkitusta toisesta kodanpohjasta puolestaan löydettiin keramiikkaa mutta vähemmän kiviesineitä.

Syksyn 2005 koekaivauksissa tutkittiin Kotikankaan asuinpainanteiden ulkopuolisia alueita. Kaivausten tavoitteena oli löytää jälkiä mahdollisista kivikautisista kulkureiteistä tai asuinpainanteiden välillä ja ympärillä. asuinpainanteiden ympärillä. set keskittyivät Kotikankaan asuinpainanteiden ulkopuolisille alueille. Kaivauksen tarkoitus oli löytää kivikautisia polkuja kaivatetun kodanpohjan ympäri ja useiden kodanpohjien välillä. Tähän vuoden kaivaus oli koekaivaus 2003 - 2004 kaivatettu kodanpohjan ympäri, koska siellä oli yksi 2003 tehty koekuoppa mistä löysi kvartsi-iskoksia noin 5 m pois kodanpohjasta. Siellä ei löytynyt keramiikka.

2. KAIVAUSALUE JA – TEKNIikka

Syksyn 2005 koekaivaukset tehtiin vuosina 2003-2004 tutkitun kodanpohjan ympärillä, noin 10 000 m² laajuisella alueella. Tutkimus toteutettiin kaivamalla yhteensä 387 kappaletta 50 x 50 cm kokoisia koekuoppia. Koekuopat sijoitettiin kodanpohjan ympärille siten, että lähellä kodanpohjaa koekuoppien verkko oli suhteellisen tiheä (kuopat 2-3 metrin päässä toisistaan) ja kauempana painanteesta koekuoppien verkosto oli hieman harvempi, jolloin kuoppien etäisyys toisistaan oli 4-6 metriä. Koekuoppien sijoittelu oli systemaattista, mutta sellaisissa kohdissa ei kaivettu, joissa suunnitellun koekuopan paikalla oli puita tai liian märkää.

Koekuopista poistettiin aluksi turve, minkä jälkeen kuopat kaivettiin lapiolla pohjaan asti, ja kaikki maa seulottiin seulalla, jonka silmäkoko oli 2 mm. Tämä tekniikka oli työekonomiselta kannalta ainoa mahdollinen vaihtoehto, sillä kaivausten tarkoituksena oli kattaa koekuoppien verkostolla mahdollisimman suuri alue. Lähtöoletuksena oli, että ihmistoiminnan jäljet asuinpainanteiden ympäristössä olisivat hajanaisia ja pienialaisia, jolloin ainoastaan kohtuullisen suuren alueen tutkimalla olisi edes teoriassa mahdollista saavuttaa mielekkäitä tuloksia.

3. KAIVAUSTEN KULKU, HAVAINNOT JA LÖYDÖT

Koekuoppien tekeminen aloitettiin lähellä aiemmin tutkittua kodanpohjaa paikassa, josta kaivausten yhteydessä oli löydetty kvartsi-iskoksia. Tästä kohdasta koekuoppien tekemistä jatkettiin länteen päin, koska löydöt näyttivät jatkuvat tähän suuntaan. Kuoppaverkoston ulottuessa vanhaan metsätiehen noin 50 metrin päässä asuinpainanteesta, kuoppien kaivamista jatkettiin painanteen itäpuolella. Tämän jälkeen koekuoppien verkosto ulotettiin myös kodanpohjan pohjois- ja eteläpuolelle.

Koekuopat kaivettiin pohjaan asti siten, että niiden syvyys oli enimmillään noin 75 cm. Koekuopissa painanteen ulkopuolella ei löydöt pois lukien havaittu mitään merkkejä ihmistoiminnasta (kulttuurikerrosta, kuoppia, tulisijoja, rakenteita, tms.).

Kuoppien pohjalla todettiin joko suuria kiviä, jotka saattavat edustaa vanhaa joen pohjaa, tai kova, luonnollinen, tummanoranssi/ruskea kerros.

Yhteensä 45:stä koekuopasta tuli löytöjä. Löydölliset koekuopat näyttävät muodostavan kolme keskittymää, joskin satunnaisia löydöllisiä kuoppia oli myös näiden keskittymien ulkopuolella. Keskittymien välillä on selkeitä löydöttömiä alueita. Keskittymistä kaksi sijoittuu kodanpohjan länsipuolelle ja kolmas itäpuolelle. Kodanpohjan pohjois- ja eteläpuolelta löydettiin vain satunnaisia kvartsi-iskoksia. Yksi löytökeskittymä näyttää liittyvän rakennuksen oviaukkoon ja kaksi muuta puolestaan edustanevat jonkinlaisia aktiviteettialueita noin 40-50 metrin päässä itse painanteesta. Suurin osa löydöistä tehtiin huuhtoutumiskerroksesta.

Pääosan löydöistä muodostavat kvartsi-iskokset. Näiden lisäksi löytöihin kuuluu hiomajälkinen liuskekivi ja pieni vasarakivi (pyöreä kivi missä on käytön merkkejä). Molemmissa kuopissa, joista nämä löydöt tehtiin, oli lisäksi kvartsi-iskoksia. Kahdesta kuopasta löydettiin myös yhteensä viisi pientä palaa keramiikkaa. Keramiikanpaloissa ei ole havaittavissa koristelua, mutta koostumuksensa puolesta ne saattaisivat olla kampakeramiikkaa.

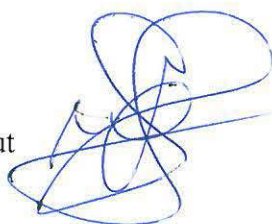
Tutkimusalueelta otettiin lopuksi maanäytteet fosfaattikartoitusta varten. Näytteiden analyysis tehdään Oulun yliopiston arkeologian laboratoriossa talven 2005-2006 aikana. Kiinnostava kysymys on, löytyykö näytteiden fosfaattiarvoille vastaavuutta löytöjen jakauman suhteen.

4. YHTEENVETO

Syksyn 2005 koekaivaukset Yli-Iin Kotikankaalla täyttivät niille asetetut tavoitteet. Jälkiä varsinaisista löydetty, mutta sen sijaan todettiin toiminta-alueita yli 50 metrin päässä kodanpohjasta. Myös löytömäärä oli odotettua suurempi. Syksyllä 2005 toteutettujen kaivausten kaltaiset tutkimukset ovat luonnollisesti erittäin työläitä ja pitkäkestoisia, mutta alustavat niin rohkaisevia ja paljastavat potentiaalisesti uusia asioita jokapäiväisestä elämästä kiviakaudelta, minkä vuoksi allekirjoittanut toivoo voivansa jatkaa koekuopitusta Kotikankaan alueella myös tulevaisuudessa toivon mukaan suuremman työryhmän kanssa.

Oulussa ~~xx.xx~~ 2005

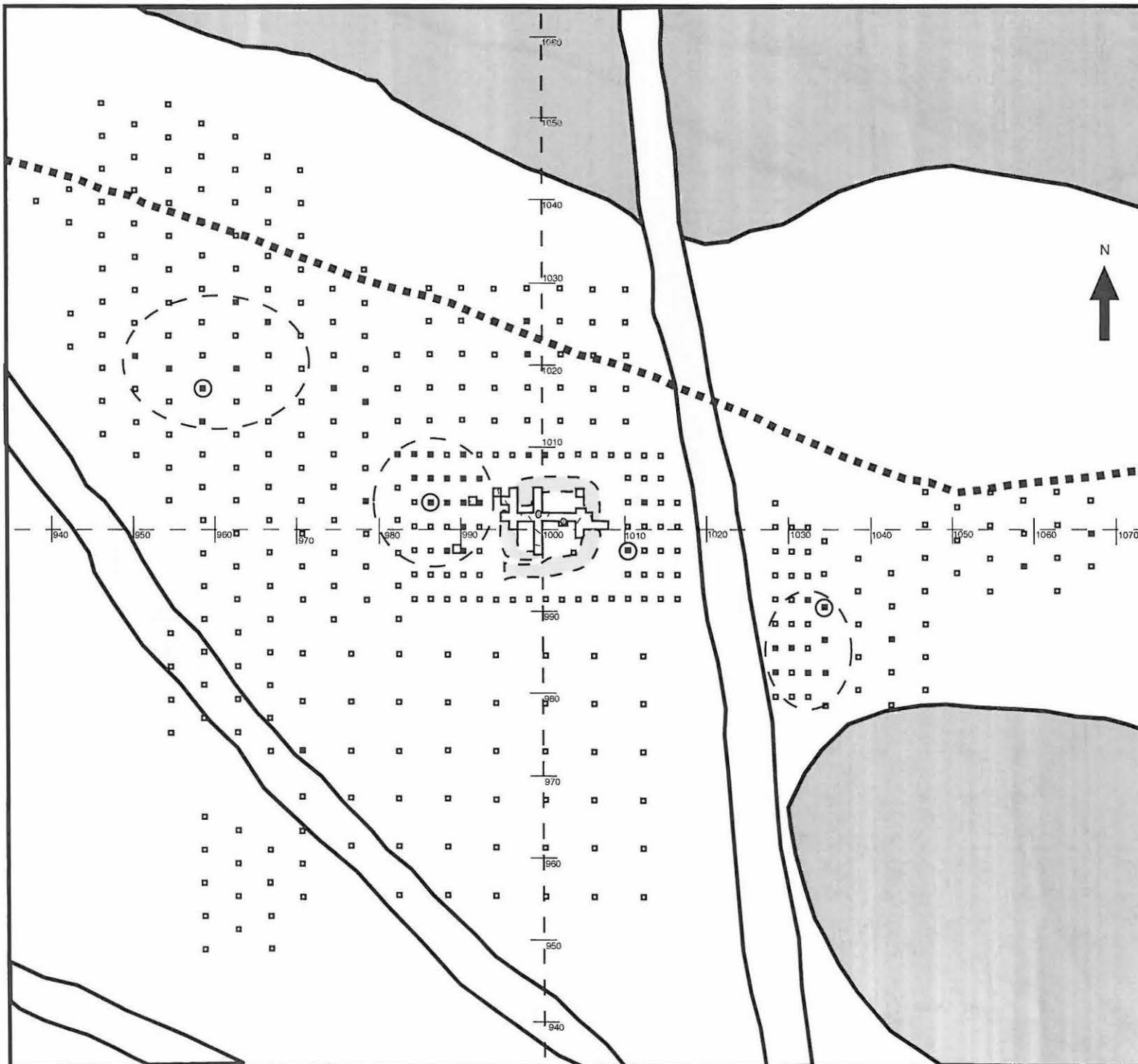
Samuel Vaneeckhout

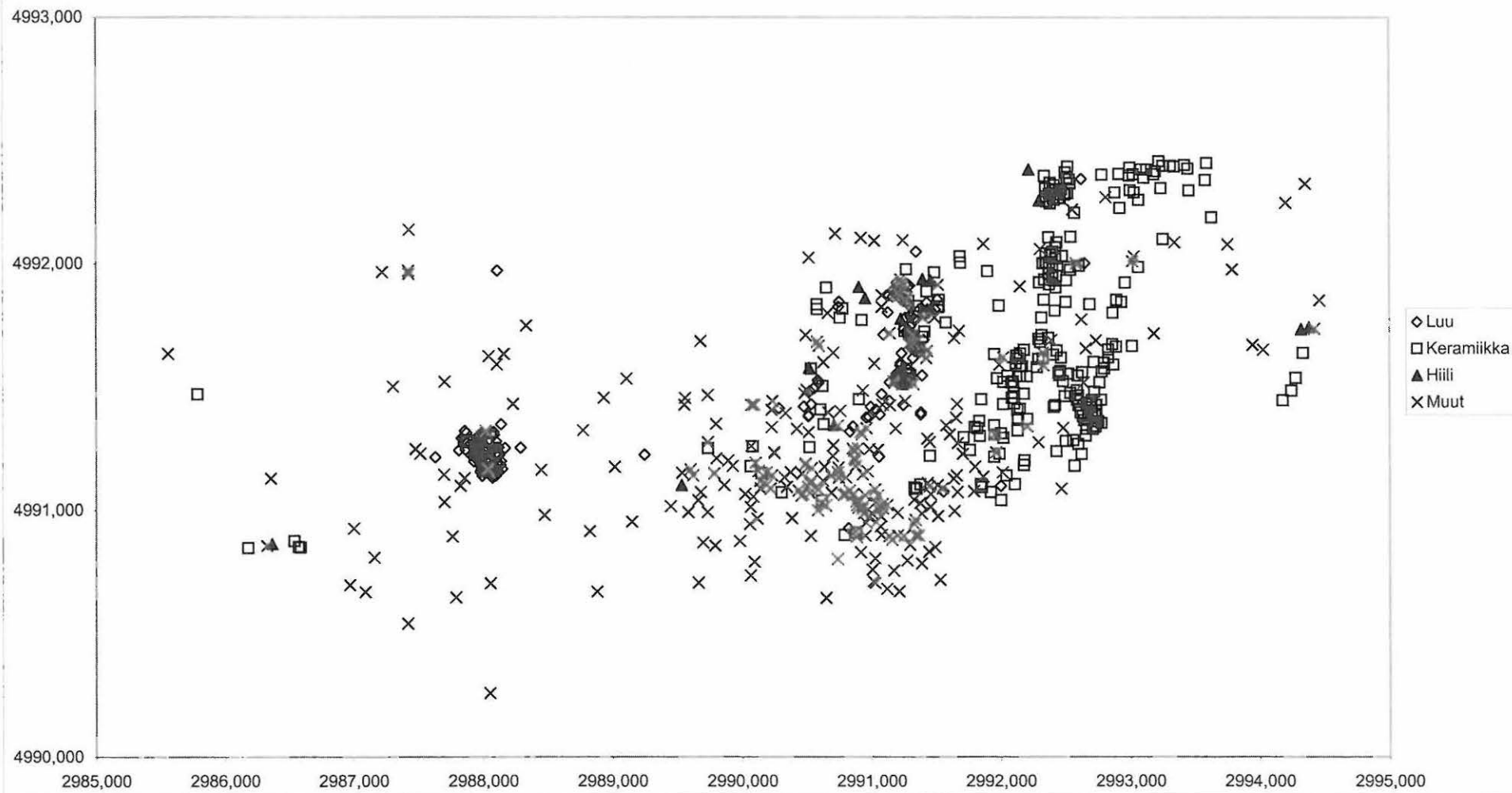
Oulun yliopisto, Arkeologia

Yli-Ii Karjalankylä Kotikangas 2005
Koekaivausalue
Mittakaava 3:50

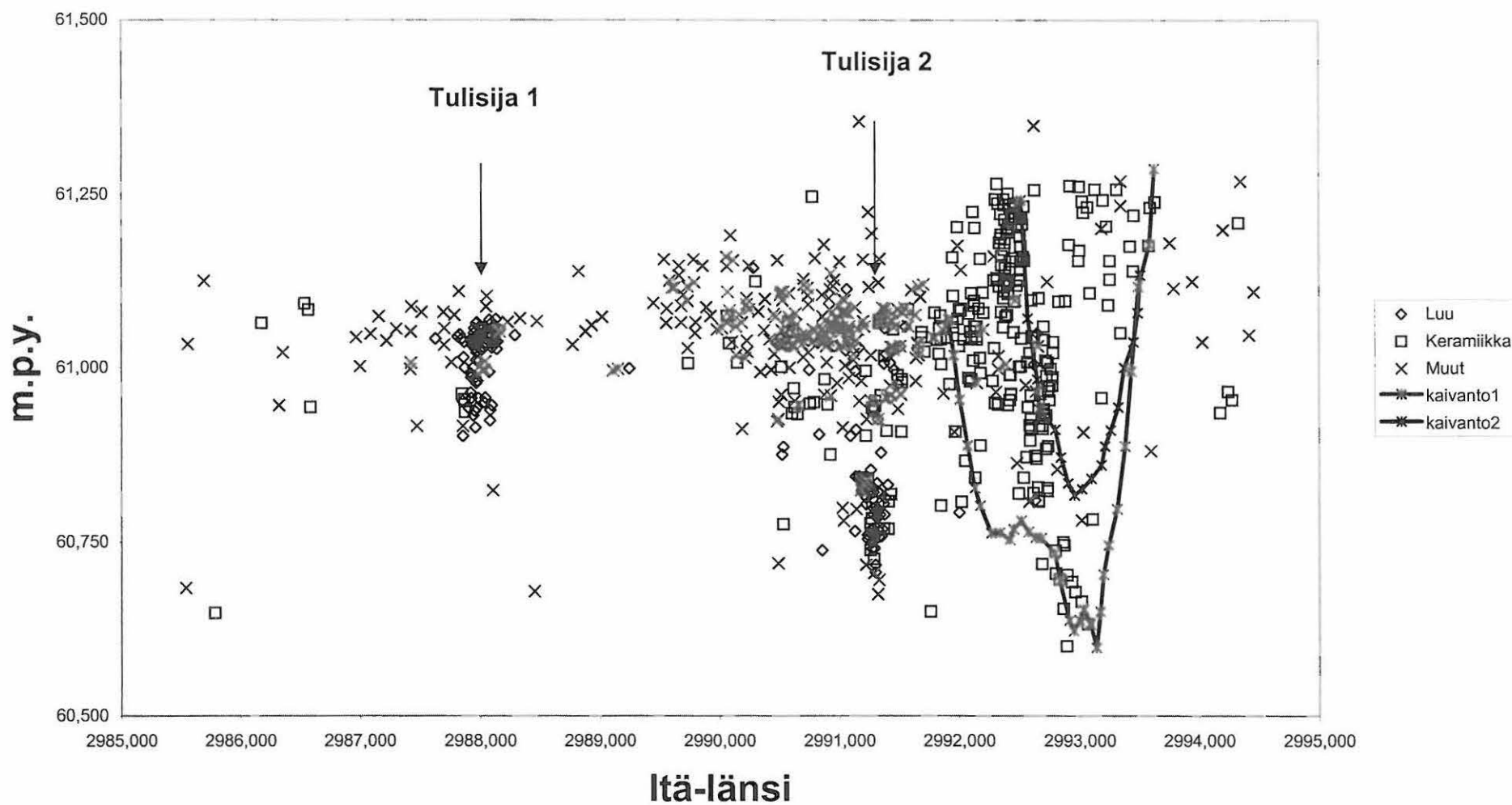
Kenttäpiiros ja piiros: Samuel Vaneeckhout

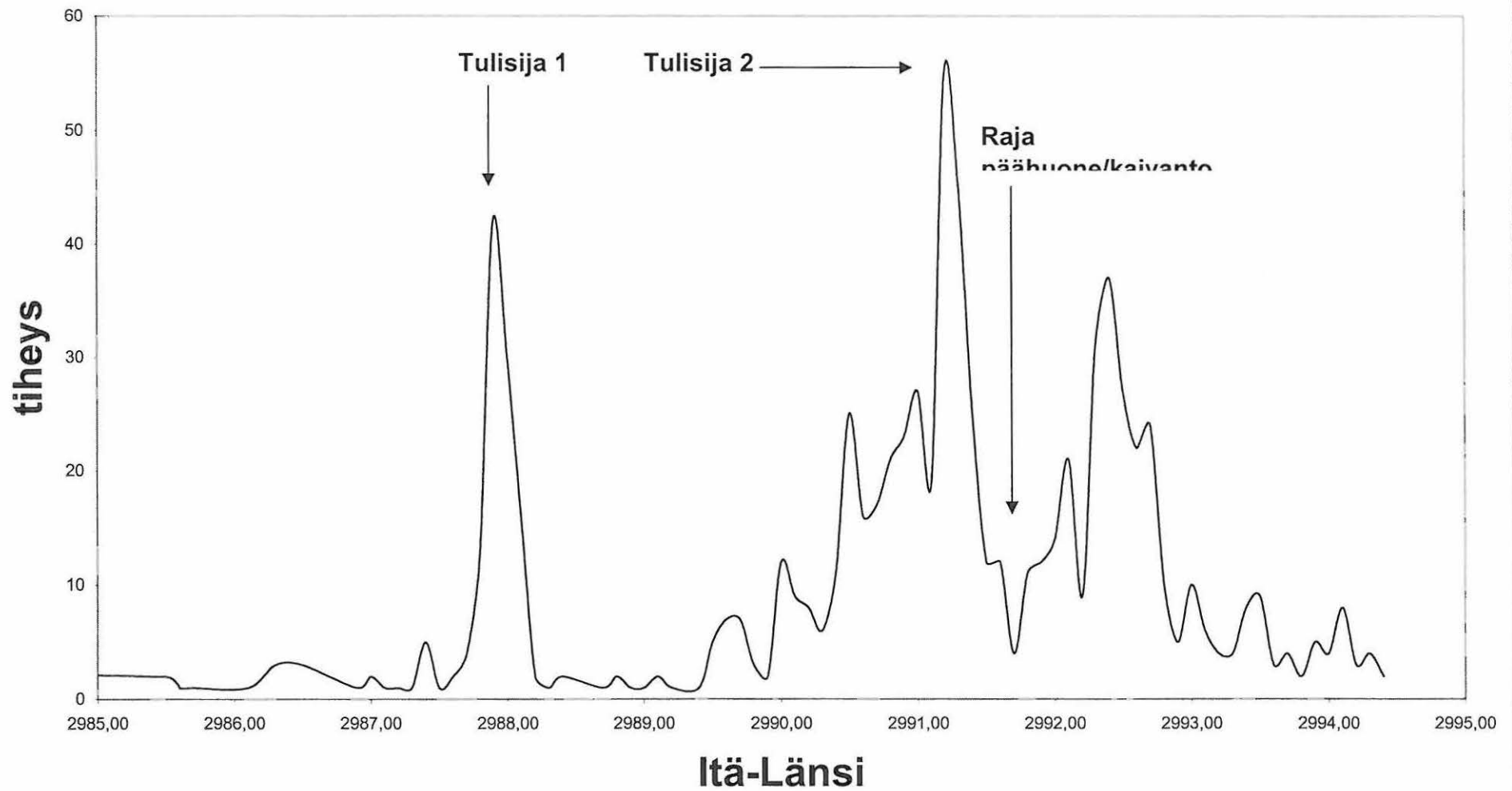
KM 35091 Northern Cultures and Societies 2005
Löydöt 27/05/2005

KM 35091 Northern Cultures and Societies 2005
Löytojen profiili

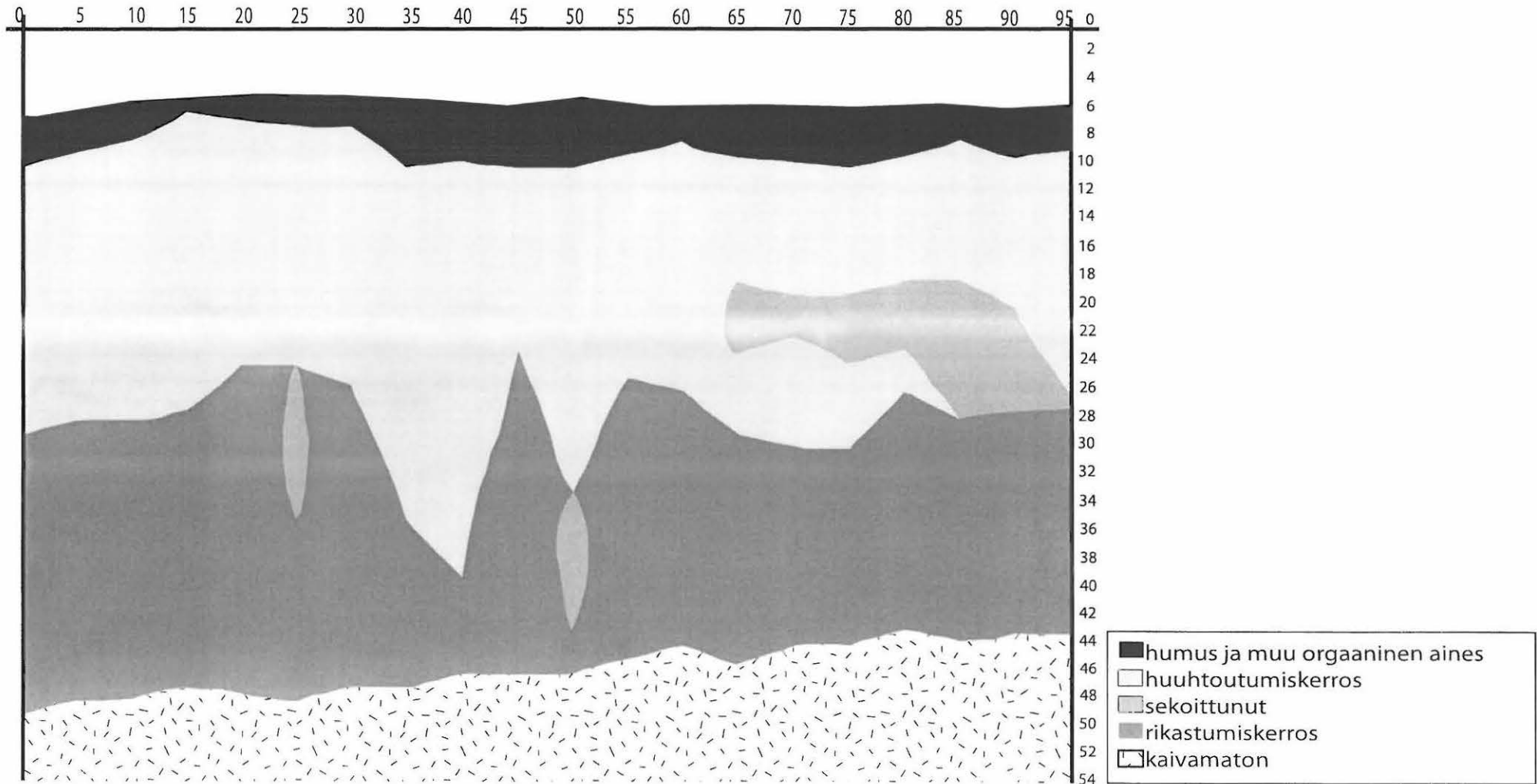
KM 35091 Asumuspohja 2005-1 Löytötiheys

Liesi 1. I. Šnsi osan stratigrafia
 Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool
 Oulu University (Finland) and McGill University (Canada), 2005
 Andre Costopoulos, Ph.D., Johtaja

Mittaukset: Heidy Schopf (McGill University)

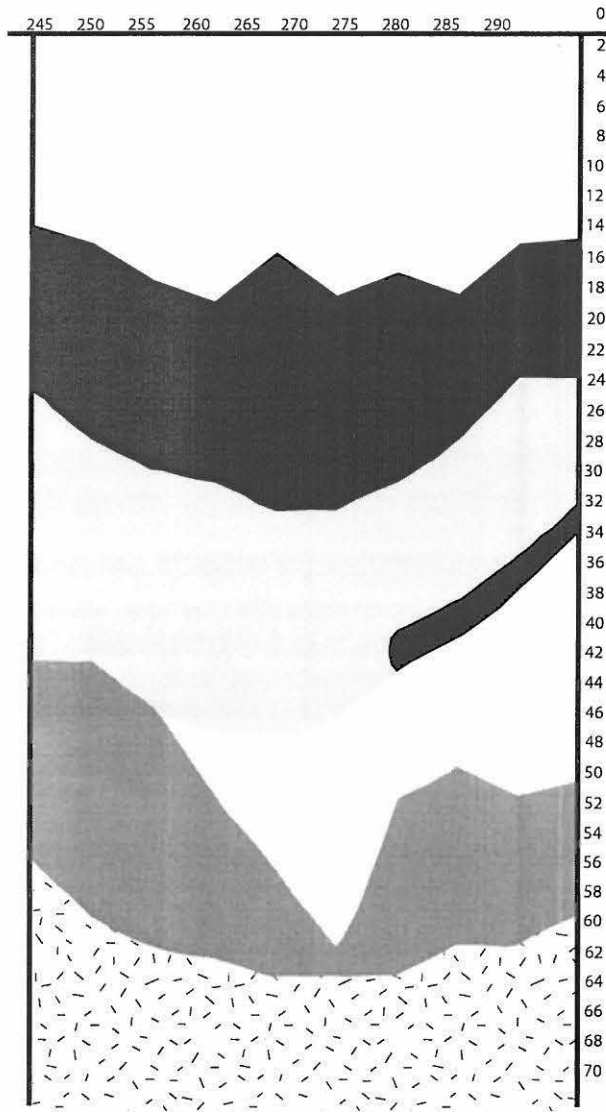
YLI-II Karjalankylä, Kotikangas Andre Costopoulos 2005	Profilikartta	
Mittausdokumentointi Samuel Vaneckhout 31.5.2005	Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool Oulun Yliopisto Pt 1000 90014 Oulun yliopisto Finland	Kartta 5

Alue 1, LŠnsi osan stratigrafia
 Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool
 Oulu University (Finland) and McGill University (Canada), 2005
 Andre Costopoulos, Ph.D., Johtaaja

Mittaukset: Heidy Schopf (McGill University)

YLI-II Karjalankylä, Kotikangas Andre Costopoulos 2005	Profiilikartta	
Mittausdokumentointi Samuel Vaneeckhout 31.5.2005	Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool Oulun Yliopisto PL 1000 90014 Oulun yliopisto Finland	Kartta 6

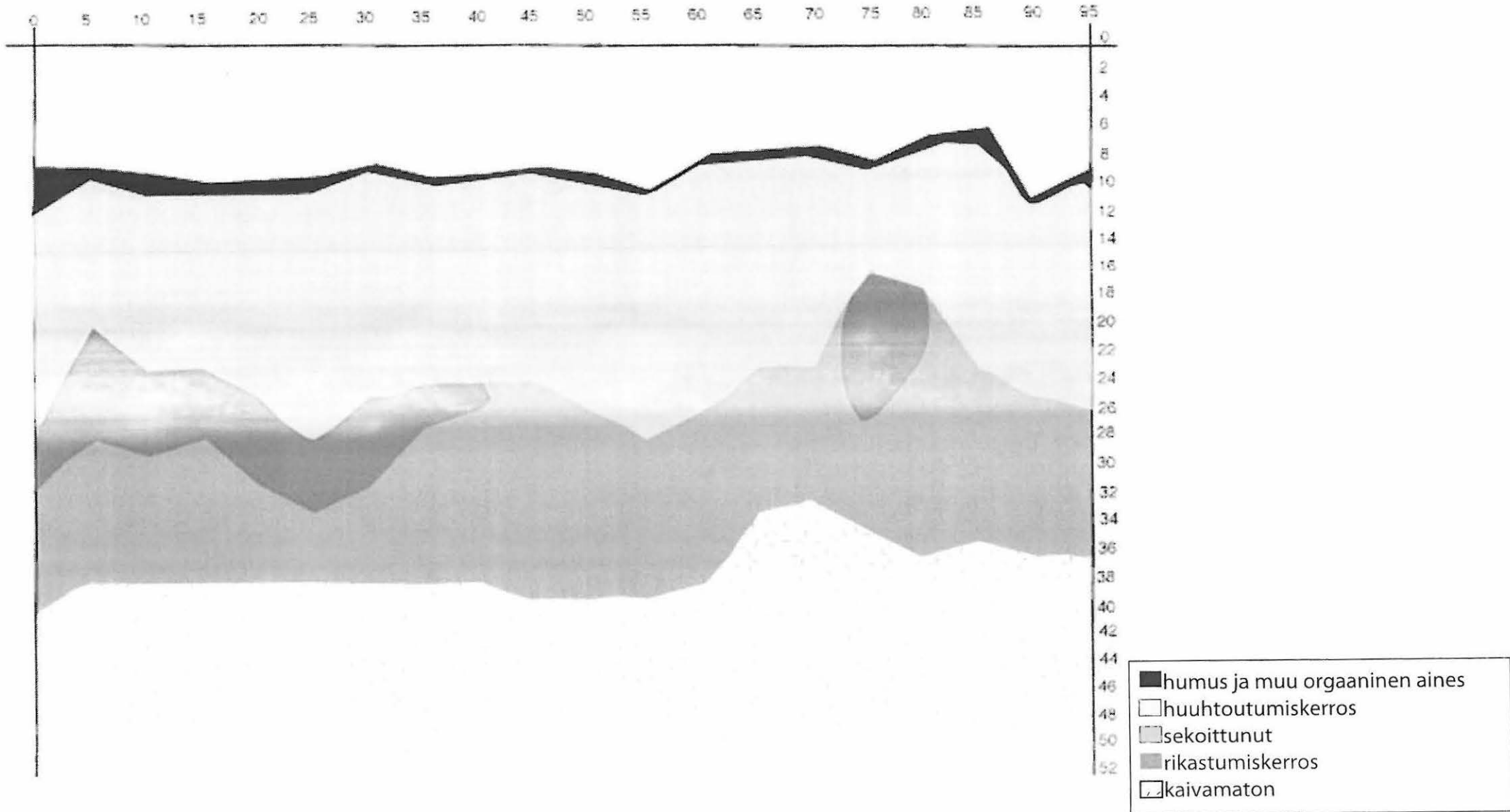

	humus ja muu orgaaninen aines
	huuhtoutumiskerros
	sekoittunut
	rikastumiskerros
	kaivamaton

Alue 1, I.Šnsi osan stratigrafia
 Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool
 Oulu University (Finland) and McGill University (Canada), 2005
 Andre Costopoulos, Ph.D., Johtaja

Mittaukset: Heidy Schopf (McGill University)

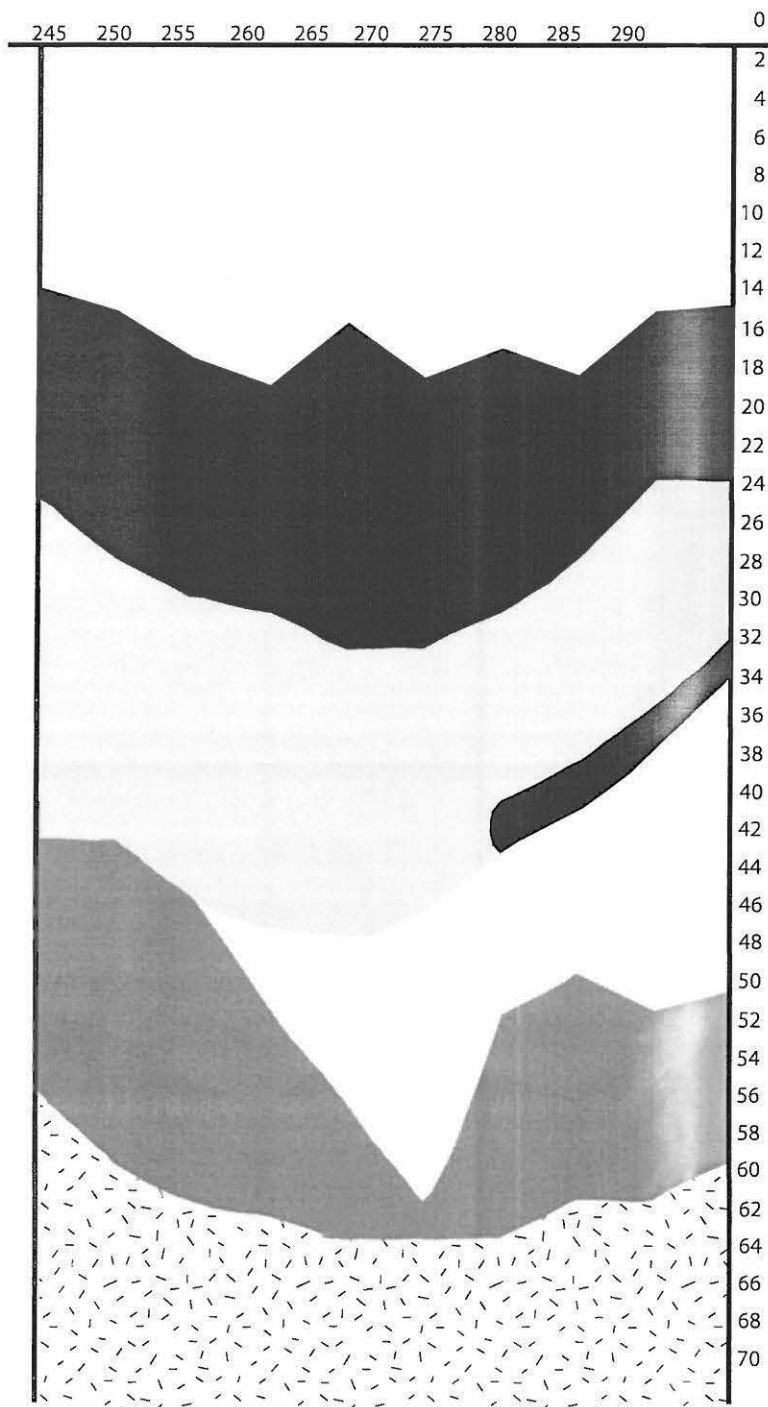
Yli-II Karjalankylä, Kotikangas Andre Costopoulos 2005	Profiilikartta	
Mittausdokumentointi Samuel Vaneckhout 31.5.2005	Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool Oulun Yliopisto PL 1000 90014 Oulun yliopisto Finland	Kartta 7

Alue 1, LŠnsi osan stratigrafia
 Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool
 Oulu University (Finland) and McGill University (Canada), 2005
 Andre Costopoulos, Ph.D., Johtaja

Mittaukset: Heidy Schopf (McGill University)

YLI-II Karjalankylä, Kotikangas Andre Costopoulos 2005	Profiilikartta	
Mittausdokumentointi Samuel Vaneeckhout 31.5.2005	Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool Oulun Yliopisto PL 1000 90014 Oulun yliopisto Finland	Kartta 1

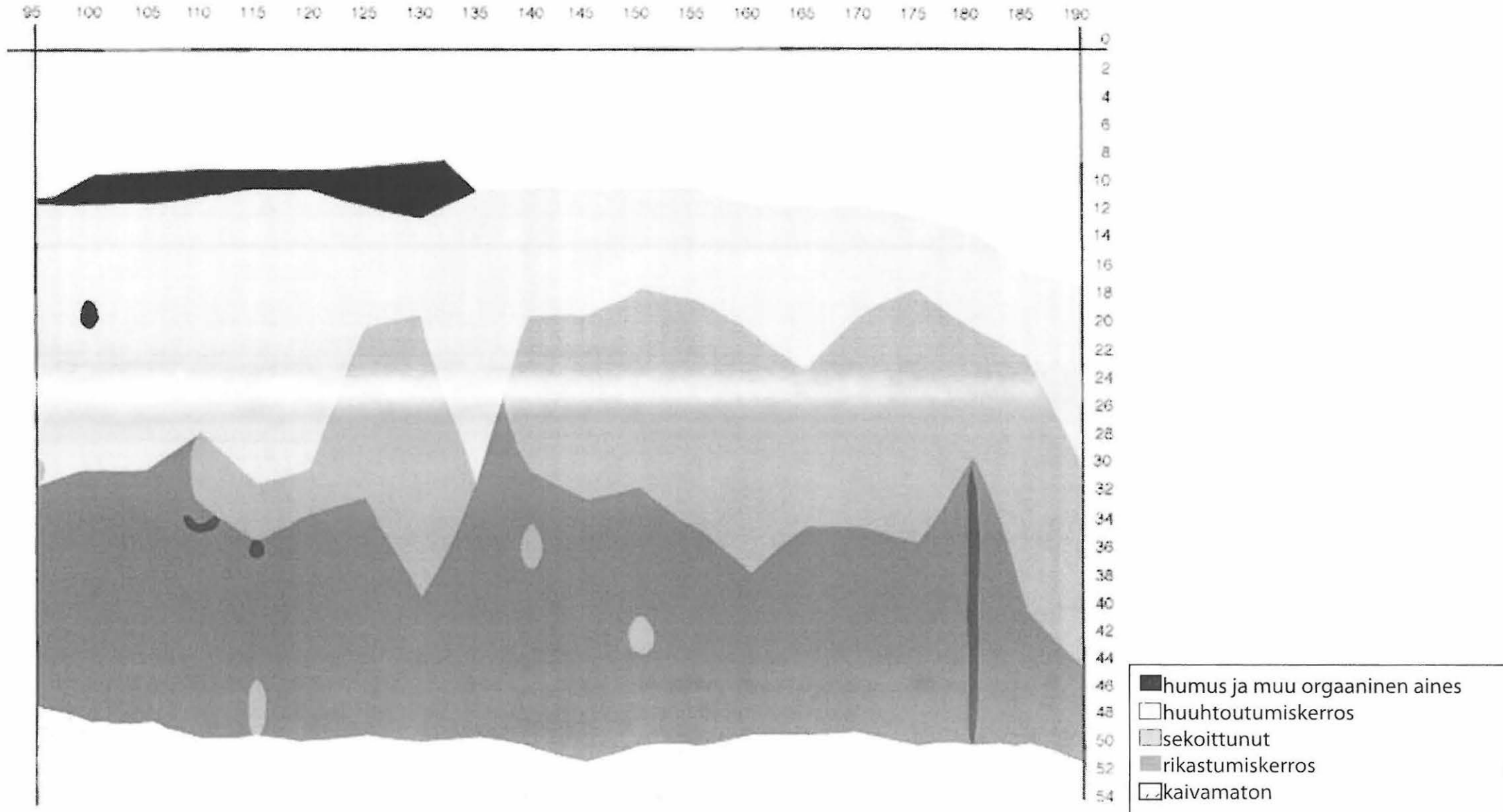
- humus ja muu orgaaninen aines
- huuhtoutumiskerros
- sekoittunut
- rikastumiskerros
- kaivamaton

Alue 1, LŠnsi osan stratigrafia

Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool
Oulu University (Finland) and McGill University (Canada), 2005
Andre Costopoulos, Ph.D., Johtaja

Mittaukset: Heidy Schopf (McGill University)

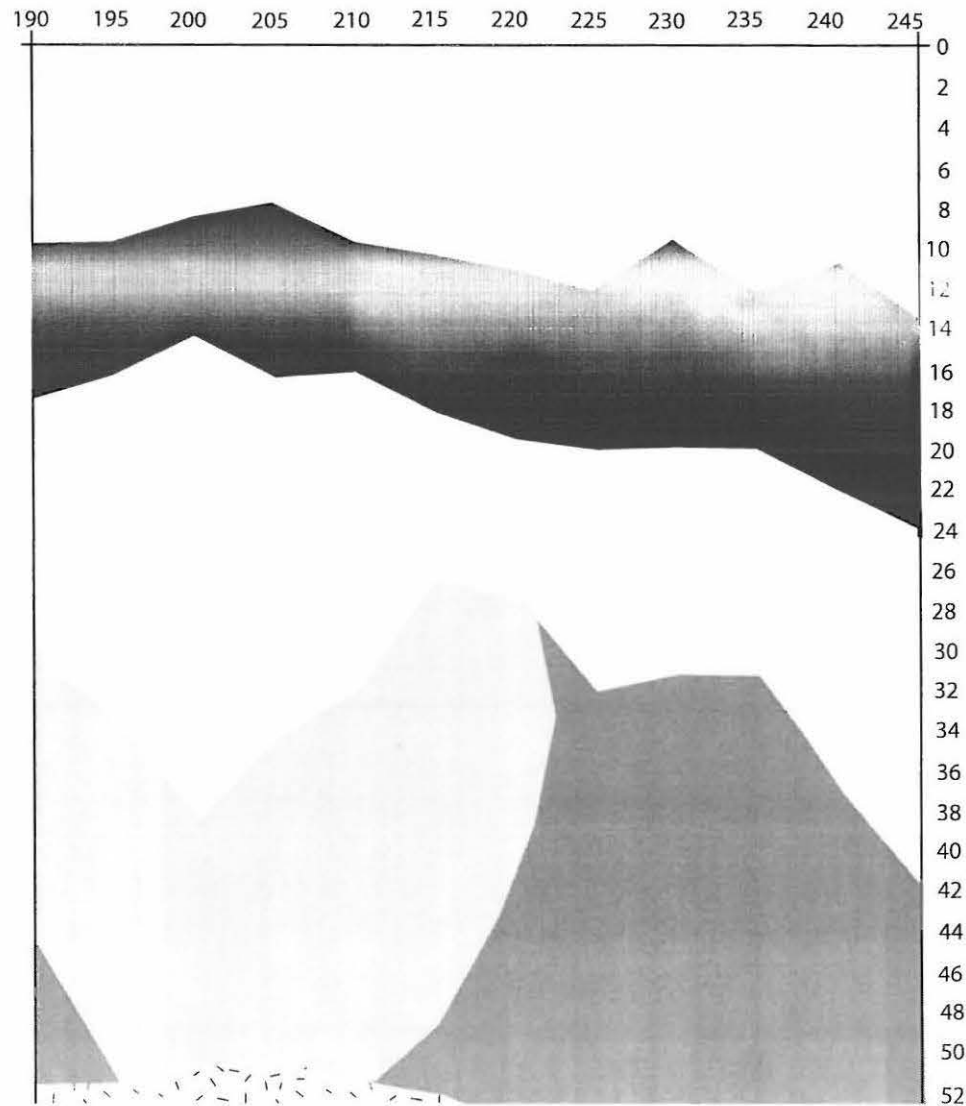
YLI-II Karjalankylä, Kotikangas Andre Costopoulos 2005	Profiilikartta	
Mittausdokumentointi Samuel Vaneckhout 31.5.2005	Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool Oulun Yliopisto	Kartta 2
	PL 1000 90014 Oulun yliopisto Finland	

Alue 1, West side stratigraphy
 Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool
 Oulu University (Finland) and McGill University (Canada), 2005
 Andre Costopoulos, Ph.D., Director

Mittaukset: Heidy Schopf (McGill University)

YLI-II Karjalankylä, Kotikangas Andre Costopoulos 2005	Profiilikartta	
Mittausdokumentointi Annemari Tranberg 31.5.2005	Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool Oulu University PL 1000 90014 Oulun yliopisto Finland	Kartta 3

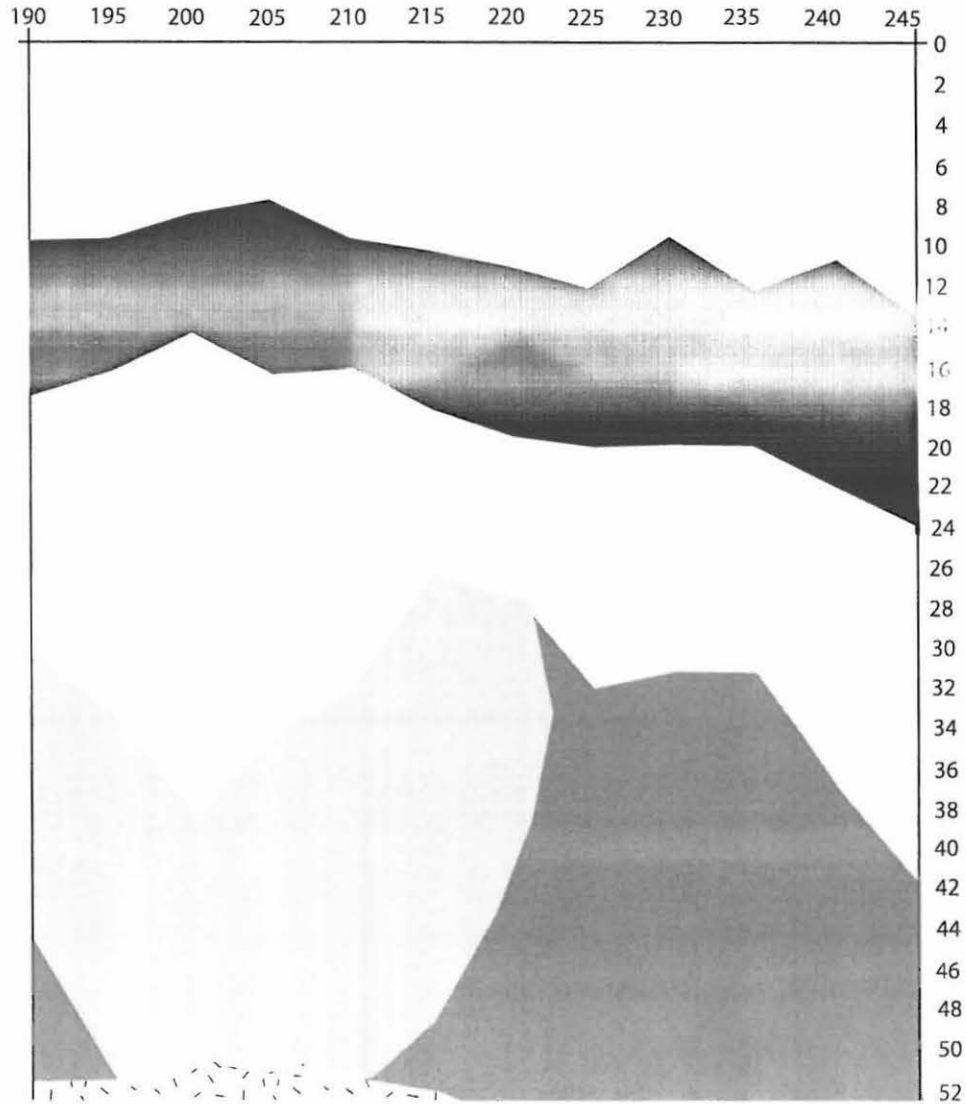

■	humus ja muu orgaaninen aines
□	huuhtoutumiskerros
◐	sekoittunut
◑	rikastumiskerros
▤	kaivamaton

Alue 1, West side stratigraphy
 Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool
 Oulu University (Finland) and McGill University (Canada), 2005
 Andre Costopoulos, Ph.D., Director

Mittaukset: Heidi Schopf (McGill University)

YLI-II Karjalankylä, Kotikangas Andre Costopoulos 2005	Profiilikartta	
Mittausdokumentointi Annemari Tranberg 31.5.2005	Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool Oulu University PL 1000 90014 Oulun yliopisto Finland	Kartta 3

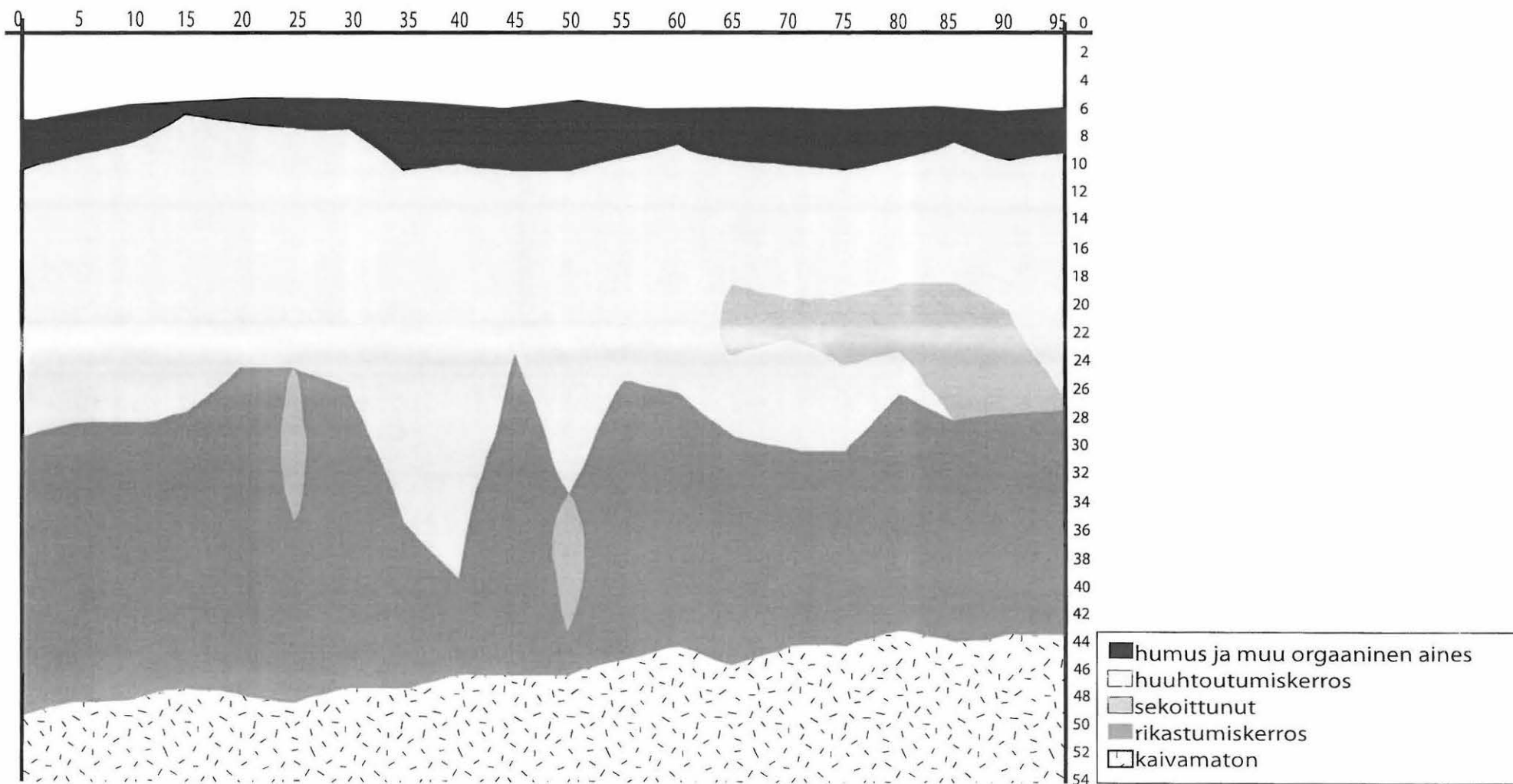

■	humus ja muu orgaaninen aines
□	huuhtoutumiskerros
▒	sekoittunut
■	rikastumiskerros
▤	kaivamaton

Liesi 1, LŠnsi osan stratigrafia
 Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool
 Oulu University (Finland) and McGill University (Canada), 2005
 Andre Costopoulos, Ph.D., Johtaja

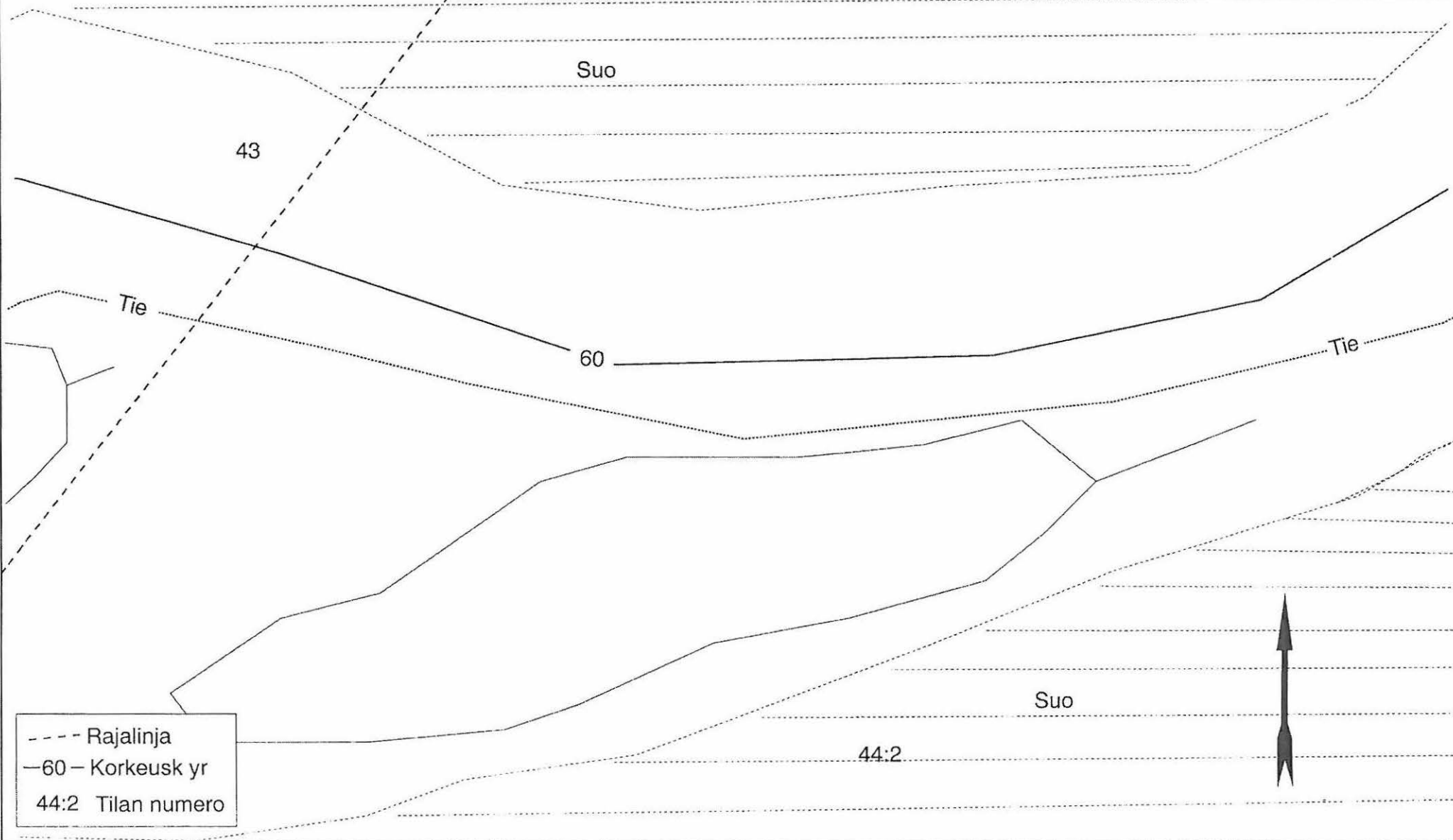
Mittaukset: Heidy Schopf (McGill University)

YLI-II Karjalankylä, Kotikangas Andre Costopoulos 2005	Profilikartta	
Mittausdokumentointi Samuel Vaneckhout 31.5.2005	Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool Oulun Yliopisto PL 1000 90014 Oulun yliopisto Finland	Kartta 5

Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool
Oulu University (Finland) and McGill University (Canada), 2005
Andre Costopoulos, Ph.D., Director.

YLI-II Karjalankylä, Kotikangas Andre Costopoulos 2005	Peruskartta	
Mittausdokumentointi Andre Costopoulos 1.6.2005	Northern Cultures and Societies Archaeological Fieldschool Oulu University PL 1000 90014 Oulun yliopisto Finland	Kartta 1:500

- - - - Rajalinja
 —60— Korkeusk yr
 44:2 Tilan numero